

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

תוכן

- א. שהתחתונה צלטה מרובה מחמתה ועליונה חמתה מרובה מצלתה וקיימי תרוייהו בתוך עשרים.....1
- ב. שהעליונה כשרה ותחתונה פסולה ... דתרוייהו צלתן מרובה מחמתן ... כמה יהא בין סוכה לסוכה ... עשרה ... אם אין התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה התחתונה כשרה ... דיכולה לקבל על ידי הדחק.....2
- ג. פירס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר.....2
- ד. לא שנו אלא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה.....4
- ה. סיבכה כהלכתה ועיטרה ... אסור להסתפק מהן עד מוצאי יום טוב האחרון של חג.....4
- ו. ואם התנה עליהם הכל לפי תנאו.....5
- ז. נויי סוכה ... ומן הצד ממעטין.....7
- ח. נויי סוכה המופלגין ממנה ארבעה ... פסולה.....7
- ט. שלוחי מצוה אנן ופטורין מן הסוכה.....8
- י. מותר לישן בכילה בסוכה אף על פי שיש לה גג והוא שאינה גבוהה עשרה.....8
- יא. נקליטין שנים וקינופות ארבעה פירס על גבי קינופות פסולה על גבי נקליטין כשרה ... דקינופות אף על פי שאין גבוהין עשרה.....9

דף י.

א. שהתחתונה צלטה מרובה מחמתה ועליונה חמתה מרובה מצלתה וקיימי תרוייהו בתוך עשרים

סוכה על גבי סוכה¹ שהעליונה חמתה מרובה מצלתה, אינה נקראת סוכה כלל לפסול את התחתונה, לפיכך אם התחתונה צלטה מרובה מחמתה בלי צירוף צל סכך העליונה, אז היא כשרה בכל ענין, אפילו אם סכך העליונה גבוה יותר מעשרים אמה מקרקעית התחתונה².

¹ שו"ע ונו"כ תרכ"א

² ואף על פי שסכך העליונה הוא פסול לסוכה התחתונה מפני שהוא למעלה מעשרים אמה ונמצא שסכך פסול מיצל על התחתונה ופוסל סכך כשר שתחתיו אעפ"כ התחתונה כשרה אפילו אם סכך העליון צלטה מרובה מחמתה שלא אמרו שסכך פסול פוסל סכך כשר שתחתיו אלא בסכך שפיסולו הוא מחמת עצמו כגון מחובר או דבר שראוי לקבל טומאה אבל סכך שכשר מחמת עצמו אלא שדבר אחר גורם לו לפסול כגון שמונה

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

**ב. שהעליונה כשרה ותחתונה פסולה ... דתרוייהו צלתן
מרובה מחמתן ... כמה יהא בין סוכה לסוכה ... עשרה
... אם אין התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות של
עליונה התחתונה כשרה ... דיכולה לקבל על ידי הדחק**

כבר נתבאר לעיל דף ט: שסוכה שעל גבי סוכה, שסככה של תחתונה היא קרקעיתה של עליונה, אם יש בין סכך התחתון לסכך העליון עשרה טפחים, שזהו שיעור הכשר גובה הסוכה³, ויכול להשתמש בעליונה בכרים וכסתות ולא תפול בסוכה התחתונה, העליונה כשרה והתחתונה פסולה. שנאמר (ויקרא כג פסוק מב) פִּסְכַת תִּשְׁבוּ חֹסֵר וַיִּזוּ כְּלוֹמֵר בְּסִכְהָ אַחַת וְלֹא תַחַת שְׁנֵי סִכְכִּים.

אבל אם אינו יכול להשתמש בכרים וכסתות בעליונה אפילו ע"י הדחק⁴, כיון שהעליונה אינה ראויה כלל אפילו לדירת ארעי, שהרי אפילו ע"י הדחק אינו יכול להשתמש בה בכרים וכסתות, אינה נקראת סוכה כלל והיא פסולה, ואינה פוסלת את התחתונה משום סוכה שתחת סוכה.

וכן אם העליונה אינה גבוהה עשרה טפחים, אינה נקראת סוכה כלל לפסול את התחתונה. ואפילו אם צלתה מרובה מחמתה רק מחמת עליונה, כשרה⁵.

ג. פירס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר

למעלה מעשרים אמה אינו פוסל סכך כשר שתחתיו כיון שהוא בעצמו ראוי לסיכוך בסוכה שתחתיו. מ"ב ס"ק ח זע"ש בשעה"צ ס"ק ה שהביא הנהגות ר' עקיבא איגר "ומכל מקום אין ללמוד מכאן אם העליונה אינה עשויה לצל בענין דפסול משום תעשה ולא מן העשוי [והיא חמתה מרובה מצלתה] דגם כן יכשר התחתונה מטעם הדסכך בעצמו אינו פסול, דפסול דתעשה ולא מן העשוי גרע מפי מפסול דלמעלה מעשרים.

³ ואין נפקא מיניה בין אם היא בתוך כ" מקרקע שלה או למעלה מעשרים מקרקע שלה, אף דהיא פסולה, מכל מקום מקרי תחתונה סוכה תחת סוכה, דכיון שהיא למעלה מעשרים ומקרי סוכה קבוע, בודאי יש על התחתונה שם סוכה תחת סוכה. שער הציון שם ס"ק ד

⁴ על ידי הדחק פ"י שהגג של תחתונה שהיא קרקעיתה של העליונה מתנענעה כשמשמשין שם

⁵ כל שאין סכך העליונה גבוהה עשרים אמה כנוצר. ומשכחת לה שהתחתונה גבוהה תשעה עשרה אמה והעליונה כבוהה אמה וא"כ סככה על עשרים אבל חלל העליונה פחות מעשרה טפחים.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

פירס עליה סדין⁶ מפני החמה⁷, או תחתיה מפני הנשר, כלומר שלא יהיו עליו וקסמין נושרים על שלחנו, פסולה, שהרי מסכך ומגין על עצמו בדבר המקבל טומאה. וי"א⁸ שאינה פסולה אלא בסוכה שהיא מסוככת כהלכתה וירא שמא ייבש הסכך או ישרו העלין ותהיה חמתה מרובה מצלתה, ופירס עליה סדין שלא תתייבש, או תחתיה שלא ישרו העלין, כיון שהסדין גורם שעל ידו צלחה מרובה מחמתה, פסולה. אבל אם לא כיון בפריסת הסדין אלא להגין מפני החמה⁹ והעלין, כשרה, ובלבד שיהא בתוך ארבע לסכך¹⁰. והלכה כדעה ראשונה¹¹.

בשעת הדחק כשאינו יכול לאכול בסוכה מחמת העלין הנושרין לתוך המאכל או מחמת גשמים הנוטפין מהסכך או בגלל הרוח שמכבה הנרות, מוטב לפרוס סדין¹² תחת הסכך בתוך ד' טפחים ואם הוא שבת או יו"ט בתוך ג' טפחים, משיאכל חוץ לסוכה, אבל לא יברך על זה לישב בסוכה¹³.

⁶ שו"ע ונו"כ תרכט יט

⁷ שהיתה הסוכה צילתה מרובה מחמתה ופירס עליה הסדין להגין שלא תכנס החמה כלל. וכדעת רש"י וסיעתו, דלא כתשובת הגאונים. מ"ב שם נא ושעה"צ עד

⁸ הוא דעת ר"ת שהובא בתוס' שדעתו מאחר שכבר הקדים הסוכה לעשותה כהלכתה אין לפוסלה במה שפירס עליה סדין אח"כ אף שהסדין היתה ג"כ צילתה מרובה מחמתה. (בית מאיר ושי"א בביאור דברי ר"ת) ואך שלא תהיה הסדין נמוכה הרבה מן הסכך וכדמפרשינן לקמיה. ביאור הלכה שם ד"ה וי"א

⁹ היינו, אף שהסדין היה גם כן על ידו צלחה מרובה מחמתה, אך כולם הקשו על זה ממה שנתבאר לעיל דף ט: מסימן תרכ"ו סעיף א דפסל שם כשהיה האילן צלתו מרובה מחמתו בכל ענין, היינו, אף כשהסוכה קדמה לאילן. ואף כשהסוכה בפני עצמה צלחה מרובה מחמתה והגר"א כתב באמת מפני זה שהמחבר סתם לעיל בסימן תרכ"ו סעיף א כסברא הראשונה, וכן דעת הבית מאיר מפני זה לנקוט לדינא כסברא הראשונה. שער הציון שם ס"ק עח:

¹⁰ אולם גם לדעה זו לכתחלה לא יעשה אלא א"כ הוא ניכר לכל שמכוין כדי להגין או שהוא שרוי במים, שאז ניכר לכל שאינו שומחו שם אלא לייבש שלא יאמרו הרואים שכונתו כדי לסכך ואפילו שלא בשעת אכילה אסור דיאמרו שמניהו שם גם בשעת אכילה. כמבואר בשו"ע שם

¹¹ כ"כ בב"ח וכן משמע במ"א. אמנם דעת הא"ר דהעיקר כדעת ר"ת מפני שהרא"ש ורבינו ירוחם ומרדכי ואגודה הסכימו לו, וכן בתשובה המיוחסת להרמב"ן שהובא בב"י (והוא ת' הרשב"א בסימן קצ"ו) והאור זרוע והסמ"ג. ומחמת זה פסק בהיו גשמים נוטפין מן הסכך על השלחן דיפרוס סדין ויכול גם לברך לישב בסוכה עכ"ד. אבל לא מפני זה ננקוט להקל למעשה דיש הרבה והרבה ראשונים נגדם שעומדים בשיטת רש"י שהוא דעה ראשונה והוא הרבינו חננאל בסוגין וכן המעיין בדברי הר"ן גיאות וכן משמע מהעיטור ע"ש ועיין בב"ח שכתב שגם דעת הרמב"ם כן וכבר קדמו בזה הרבינו מנוח בפירושו על הרמב"ם שכתב ג"כ הכי בדעת הרמב"ם וכן דעת הר"ן והרימב"א בחידושיהו והגהת סמ"ק ועיין בביאור הגר"א שכתב ג"כ דהמחבר בס"א סתם כדעה ראשונה. בה"ל שם ד"ה וי"א

¹² עיין קובץ צל סוכה בשם תשו' הגר"י שור זצ"ל אב"ד קיטוב, ובאורחות רבנו ח"ב עמ' רי"ח בשם החזו"ן זצ"ל ובשו"ת שבה"ל שם ושו"ת קנין תורה ח"ב סי' ק"י בענין זכוכית ופלסטיק שקופים האם פסולים מן התורה שאפשר שדינם כאויר כיון שאינם נותנים צל. ולפיכך בשעת הדחק עדיף פלסטיק או זכוכית מסדין

¹³ מ"ב שם ס"ק נח עיין שער הציון שם ס"ק פד דלא עדיף מלנאותה. ודע דכל זה בחול, אבל בשבת ויום טוב משמע מפרי מגדים בסימן תר"מ סעיף קטן ח דדוקא בתוך ג' טפחים סמוך לסכך, דאי לאו הכי יש לחוש משום חשש אהל.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הרף היומי

מסכת סוכה

ד. לא שנו אלא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה

מותר לפרוס¹⁴ בסוכה בדים צבעוניים וכן בדים שרקומים בציורים כדי לנאותה, וכן כלים או צמחים ופירות לנוי וקישוט הסוכה, בין סביב הכתלים בין תחת הסכך. ואף על פי שהן מקבלין טומאה ופסולין לסיכוך, אעפ"כ אין פוסלין את הסוכה. ומותר אפילו לישב תחתיהן ממש, לפי שהן בטלין לגבי הסכך כיון שנעשו לצורך הסכך לנאותו¹⁵. ועוד שכל שלא נעשה לצל אין שם סכך עליהם, ולכך אין פוסלין את הסוכה משום סכך פסול, ובטלין לגבי הסכך.

במה דברים אמורים כשהן סמוכין בתוך ארבעה טפחים לסכך ואז הן בטלין אצלו אבל אם הם מרוחקים ממנו ממנו ארבעה טפחים – 31.2 ס"מ, אינן בטלין אצלו ופוסלין את הסוכה כדין סכך פסול.

וכתב השל"ה "נראה שהיה מנהגם כן לחבב מצוות סוכה וליפותה בפירות חשובים וכו', על כן ראוי לעשות כן וכל המרבה הרי זה משובח".

ה. סינכה כהלכתה ועיטרה ... אסור להסתפק מהן עד מוצאי

יום טוב האחרון של חג

נויי הסוכה¹⁶ שתולים בסוכה כדי לנאותה בין שהן תחת הסכך בין שהן סביב הדפנות, אסור להסתפק מהם כל ימי החג, עד לאחר שמיני עצרת ובהו"ל עד תשיעי, ואפילו אם נפלו מהסוכה, מפני שהוא ביזוי למצוה כשמסתפק מנויה¹⁷, וכיון שהן אסורין באכילה אסורין גם בטלטול בשבת ויו"ט שהרי אינן ראויים לכלום כל ימי החג, ואפילו מפני הגנבים או מפני הגשמים אסורים לטלטלם¹⁸.

¹⁴ שו"ע ונו"כ תרכז ד שולחן ערוך הרב שם סעיף ו

¹⁵ ואף על פי שהן גבוהין עשרה טפחים מן הארץ אינן חשובין אהל להפסיק בינו להסכך. שם

¹⁶ שו"ע ונו"כ תרלה ב

¹⁷ וכיון דאיתקצאי לביה"ש איתקצאי לכל היו"ט ואפילו נפלו בהוה"מ אסורין. מ"ב שם ס"ק יג

¹⁸ ואם נפלו הנויין על השולחן וא"א לאכול י"א דמשום אוכל נפש ביום טוב מותר לטלטל המוקצה ולהסירן. והפמ"ג מסיק דאם אפשר ע"י טלטול מן הצד לנער הטבלא וכדומה יעשה ולא יטלטל בידים ע"ש ולענ"ד אם קסמי הסכך נושרין הרבה על השולחן אפשר דמותר לטלטל אף בשבת להסירן אם נמאס מזה מידי דהוי אנרף של רעי. בה"ל שם ד"ה וביו"ט

להצטרפות להלכות הרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

אולם בחול המועד אע"ג שאסור ליהנות מהם מותר לטלטלם, ולפיכך אם נפלו יכול להחזירם למקומם, וכן יכול להסירם אם הושש שיהרסו בגשם או שיגנבו¹⁹.

תלאן ביום א' או בחוה"מ, מתחיל איסורו מן בין השמשות הראשון שאחר זה, עד סוף יום טוב אבל מן עת התליה עד הערב לא מיתסרא²⁰.

מי שתלה אתרוג לנוי בסוכה ורוצה עתה להשתמש בו למצות ארבעת המינים בחוה"מ שמותר לטלטלו, המותר לצאת בו "שמצות לאו להנות ניתנו" ועוד שעיקר האסור ליהנות הוא משום ביזוי מצוה וכאן אין ביזוי דמעיקרא הוי רק נוי מצוה והשתא מצוה גופא, ומברכים עליו²¹.

כל מה שמכניסים²² לסוכה לשם נוי סוכה אסור להשתמש בהם כל שמונת ימי החג, גם אם אינם תלויים על הסכך או הדפנות, כגון עציץ או אגרטל פרחים לנאות הסוכה. ובשבת ויו"ט אסורים בטלטול. אך דברים שנועדו לנוי השולחן או גם לשימוש, אם אינם תלויים, לא נאסרו.

ולפיכך נורות וכלי אכילה, מפיונים ופרחים, שנועדו לעיטור השולחן, אינם כנוי סוכה²³.

דף י:

ו. ואם התנה עליהם הכל לפי תנאו

נויי סוכה שרוצה להשתמש בהם אם התנה עליהם מערב יום טוב, קודם שקיעה²⁴ בכניסת יום טוב, ואמר "אין אני בודל מלהסתפק מהם כל שהות אורך בין השמשות של כל שמונת הימים". נמצא בשעה שהיתה הקדושה צריכה לחול עליהם בתחלת כניסת לא חלה עליהם כלל שהרי התנה עליהם שיהיה כחו וזכותו בהם וא"כ לא הוקצו כלל למצוה ולפיכך מותר להסתפק מהם בכל החג אימתי שירצה, ואפילו כשהן תלויים בסוכה אין בזה משום ביזוי מצוה כיון שלא הוקצו כלל למצוה.

¹⁹ מ"ב ס"ק יד

²⁰ בה"ל שם ד"ה אסור

²¹ בה"ל שם ד"ה כל בשם שו"ת התם סופר או"ח סימן קפ"ד

²² ס' סוכת שלם פכ"ז הערה ל"ז בשם ס' שלחן שלמה ושכן משמע בבכור"י ס' תרס"ז סק"ו ועיין בשו"ת חלק"י

ח"ב ס' קב"ז א

²³ שו"ת חלק"י שם, שו"ת באר משה ח"ז קו' אלקטריק ס' ק"ב

²⁴ מ"ב שם ס"ק כא

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

וכן אם התנה ואמר "איני בודל מהן כל בין השמשות" ולא הזכיר בפירוש באיזה ימים, כוונתו על בין השמשות של כל ימי החג, והרי זה מותר להסתפק מהן אימתי שירצה²⁵ בין ביום הראשון בין בשאר ימים:.

וכן אם לא הזכיר כלל בין השמשות אלא אמר איני בודל את עצמי מלהסתפק מהם בכל עת שארצה, הרי זה מסתפק מהן אימתי שירצה, שכיון שהתנה להסתפק מהן בכל עת שירצה הרי גם בין השמשות הוא בכלל התנאי ונמצא שלא חלה עליהם הקדושה מעולם.

אבל אם אינו מתנה עליהם בלשונות אלו, רק אומר "אני מתנה עליהם שאהא מותר להסתפק מהם כשיפלו מהסוכה" אין תנאי זה מועיל כלום, שהרי לא התנה אלא על שעה שלא יהיו תלויים בסוכה, וא"כ בבין השמשות שהיו תלויים בסוכה חלה עליהן קדושת הסוכה²⁶ וכיון שחלה שוב אינה נפקעת ע"י מה שהתנה מתחלה. ולפיכך אפילו אם נפלה מהסוכה אסור להסתפק מהם

וכן אם אמר "איני בודל מהם כל שהות אורך בין השמשות של יום הראשון בלבד", ולא התנה על בין השמשות של שאר הימים, אסור להסתפק מהם²⁷ מיום שני ואילך לפי שכל יום ויום נחשב לקדושה בפני עצמה, וחלה עליהם הקדושה בתחלת כניסת כל יום שלא התנה עליו.

ואם התנה עליהם שאינו בודל מהם כל שהות בין השמשות שמיום שני ואילך ולא התנה על בין השמשות של יום הראשון, אסור להסתפק מהם אפילו מיום שני ואילך, שכיון שחלה עליהם הקדושה בבין השמשות הראשון, שוב אינה נפקעת כל ימי החג לפי שהן יום אחד אורך לענין זה להחמיר, אבל לא להקל.

נהגו העולם שכל דבר חשוב תולין בסוכה לנוי כגון סדינין המצויירין וכיוצא בהן, ומסירין אותן מן הסוכה בכל עת שירצו כגון מפני הגשמים או מפני הגנבים אפילו אם לא התנה עליהם מערב יום טוב, ויש שנתנו טעם למנהג שכל אדם שתולה דברים חשובים בסוכה לנוי, ודאי אין דעתו אלא על דרך המנהג דהיינו להסירן משם בעת הצורך, והרי זה כאלו התנה עליהם בפירוש תנאי המועיל, ולפיכך מותר להסירן משם אימתי שירצה ואפילו שלא בשעת הגשם²⁸ ואפילו אין שם חשש מהגנבים שהרי לא חלה עליהם קדושת הסוכה מעולם.

ומכל מקום לכתחלה נכון הדבר להתנות עליהם מערב יום טוב. אף מי שאין דעתו להסיר הנויין מהסוכה כל ימי החג, מכל מקום אם יודע שהילדים יאכלו מהנויין בתוך החג יתנה עליהם מערב יו"ט²⁹. ויש שכתבו³⁰ שאם יודע שהילדים יאכלו מהם, מוטב שלא לתלותם שינתקו החוטים

²⁵ מ"ה שם ס"ק יח ובשעה"צ ס"ק כא

²⁶ שאין תנאי מועיל אלא לשלא תחול הקדושה אבל כיון שחלה שוב אינה נפקעת

²⁷ כדעת הרמב"ן ודלא כרש"י עיין שעה"צ שם ס"ק כא

²⁸ מי שרוצה להסיר נויי הסוכה ביום טוב מפני הגשמים והגנבים יזהר שלא יקשר הנויין בסוכה בקשר נמור

שהרי אסור להתירן ביום טוב אלא יענבם. שו"ע הרב שם יז

²⁹ שו"ע הרב שם יח

³⁰ מ"ב שם יא

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

ויבואו לידי חלול שבת, וגם שמא יבואו לאכלם, אכן אם יכול לתלותם בגובה שלא יוכלו הילדים להגיע לשם או שאין לו ילדים, מצוה לתלות נוי סוכה.

ז. נויי סוכה ... ומן הצד ממעטין

סוכה קטנה³¹ שיש בה שבעה על שבעה, ונתן בה בגדים לנאותה, וממעטים אותה משבעה על שבעה, פסולה. שהרי אינה מחזקת עי"ז ראשו ורובו ושולחנה. אך סוכה שהיא בגובה עשרה ותלה בה כלים לנוי ועי"ז נתמעט גובהה, מכיון שהם לנוי הסוכה, במילי אנבה דסוכה ולא מקרי עי"ז דירה סרוחה, והסוכה כשרה³².

ח. נויי סוכה המופלגין ממנה ארבעה ... פסולה

כמו שנתבאר נויי כשהן סמוכין בתוך ארבעה טפחים לסכך הן בטלין אצלו, ומתר אפילו לשבת תחתיהם, אבל אם הם מרוחקים ממנו ממנו ארבעה טפחים – 31.2 ס"מ, אינן בטלין אצלו ופוסלין את הסוכה כדין סכך פסול³³.

ואף על פי שסכך פסול אינו פוסל את הסוכה אלא אם כן יש בו ארבעה טפחים אבל אם אין בו ארבעה טפחים מותר אפילו לישב תחתיו, אעפ"כ יש לזוהר לכתחלה שלא להרחיק נויי הסוכה מן הסכך ארבעה טפחים, אף על פי שאין בהן ארבעה טפחים, גזירה שיש לחוש שמא יעשה נוי הרבה עד שיהא בהן שיעור זה וישב תחתיו³⁴.

בתליית מנורות בסוכה נגד השלחן א"צ להחמיר שיהיו בתוך ד"ט, ואדרבה יותר טוב ונכון להרחיקן מן הסכך כל מה שיוכל³⁵.

³¹ שו"ע ונו"כ תרלד ג

³² שם תרלג ט

³³ דכיון שרהוקים ד"ט מן הסכך השיבי באפי נפשייהו ולא בטלי גבי סיכוך ונמצא שאינו יושב בצל סוכה אלא בצל נויי סוכה ואפילו אם אותן הנויין חמתן מרובה מצילתן ג"כ אסור ויש שמקילין בשהיה חמתן מרובה מצילתן. מ"ב תרכז סעי' ד

³⁴ רמ"א תרכז ד

³⁵ כן נראה בפשיטות דאין רשאי להחמיר בזה, עיין בהושן משפט סימן תי"ח סעיף ג' וד'. ולבר מן דין, יש פוסקים שסוברין דאין להחמיר בדינא דמהרי"ל רק באם צלתה מרובה מחמתה, וכמו שכתבנו בפנים בסעיף קטן י"א, והגם דאם יש שיעור ד' טפחים בודאי נכון לתפוס כדעת המחמירים שם, על כל פנים בזה הוא חומרא בעלמא יש להקל בזה, וסברא זו הובא באליהו זוטא בשם המטה משה, ומפני זה גם כן יש להקל בתליית המנורות כמו שכתב החיי אדם, וגם דענין מנורות אין רגיל לתלותן רק נגד השולחן ואין שייך בזה שמא ישב תחתן. שער הציון שם ס"ק כא

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוכה

קישוטי³⁶ הסוכה התלויים על דפנות הסוכה, אם סמוכים לסכך ד' טפחים שפיר דמי ומותר לשבת תחתיהם אף שבולט ד' על ד' טפחים.

קישוטי הסוכה התלויים בתוך ד' טפחים לסכך, אך משתלשלים ויורדים למטה מד' טפחים יש ליזהר בזה, ולהקפיד שקישוטי הסוכה לכל אורכם והקיפם יהיו בתוך ד' טפחים סמוך לסכך³⁷.

ט. שלוחי מצוה אנן ופטורין מן הסוכה

יבואר בעזה"ת להלן דף כו.

י. מותר לישן בכילה בסוכה אף על פי שיש לה גג והוא

שאינה גבוהה עשרה

צריך לישב תחת אויר הסכך בצל סוכה ולא בצל אהל, כלומר שלא יהא אהל אחר מפסיק בינו לסכך, ואינו נקרא אהל אלא דבר שהוא גבוה עשרה טפחים מן הארץ ואף על פי שאין לו דפנות אסור לישב תחתיו, לפיכך הישן תחת המטה בסוכה אם היא גבוהה עשרה טפחים לא יצא ידי חובתו. עמו שיבואר להלן דף כ:

וכן הישן תחת כילה הפרוסה³⁸ סביבות המטה בשיפוע, אם יש לה גג טפח, כלומר שרוחב טפח ממנו פרום ביושר על גבי המטה ולא בשיפוע, ויש עשרה טפחים מן גג טפח זה עד הארץ אף על פי שממנו עד המטה שישן עליה אין שם עשרה טפחים אעפ"כ לא יצא ידי חובתו, שכל גג טפח הגבוה עשרה טפחים מן הארץ נקרא אהל, ונמצא שאינו ישן בצל סוכה אלא בצל אהל.

ואפילו אין לה גג טפח אם יש בפחות משלשה טפחים סמוך לגג רוחב טפח, אסור לישן תחתיו אפילו שלא כנגד טפח זה לפי שכל פחות משלשה טפחים הוא כלבוד, וכאלו יש בגגה רוחב טפח, וכל דבר שיש לו גג רחב טפח כולו נקרא אהל ונמצא אהל מפסיק בינו להסכך.

³⁶ שו"ת שבט הקהתי ח"ג סי' קצ"ז שכן מפורש בלשון שו"ע הרב סעי' ו', וכ"מ ברמב"ם פ"ה מהל' סוכה הי"ז
³⁷ ס' הסוכה השלם מילואים לפי"ד אות ג' בשם אחד מגדולי הפוסקים, ובקובץ מבית לוי ח"ב עמ' כ"ד כתב להתיר בזהו בס' סוכה כהלכתה עמ' נ"ה מביא שהכמי ירושלים הקפידו שיהיה כל הנני סוכה בתוך ד' טפחים לסכך אולם נקראה שאם אין צילתו מרובה מחמתו אין להחמיר כשאין בין כולו ד' על ד' טפחים, ועיין שעה"צ סקב"א

³⁸ שו"ע ונו"כ תרכז ב

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדף היומי

מסכת סוכה

אם אין לה גג רוחב טפח גם כן אינו מותר רק כשהסדינים מגיעים לאר. אך אם יש אויר הפסק בינם לארץ, אפילו רק כשיעור טפח אסור³⁹.

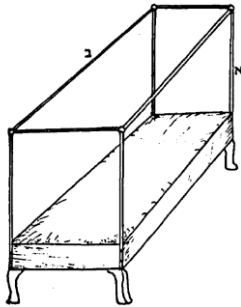
אך אם אין עשרה טפחים אינו נחשב אוהל בפני עצמו, ומכיון שאינה קבועה, לא יבואו להתיר אוהל, ומותר לישון תחתיו.

מותר⁴⁰ לשבת תחת מטריה בסוכה ואין בזה דין אהל המפסיק בינו לסכך אף שגבוהה ו' טפחים, כיון שהמטריה אינה קבועה אלא מחזיקים אותה ביד.

יא. נקליטין שנים וקינופות ארבעה פירס על גבי קינופות

פסולת על גבי נקליטין כשרה ... דקינופות אף על פי

שאינן גבוהין עשרה

מי שפירס סדין⁴¹ על גבי קינוף כלומר ארבעה עמודים הבולטין מארבעת רגלי המטה ומניח כלונסות מזה לזה ופורס עליהן סדין, אסור לישון תחתיו מדברי סופרים⁴² אפילו אם ראשי העמודים אלו אינן גבוהין עשרה טפחים מן הארץ, כיון שיש להם גג רחב טפח ביושר שהוא הסדין שפרוס על גביו מלמעלה והם קבועים⁴³ הרי זה נראה כאוהל⁴⁴.

³⁹ מ"ב שם ס"ק ו'. בשם אגודה ומעמו שאז נעשה האויר שבין הסדינים לארץ לבוד ונעשה מחיצה טפת, וממילא נעשה הכילה כנגד והוי אוהל, אבל כשמגיעין לארץ בשפוע, אז חשבינן כל השפוע כמחיצה ואין כאן גג כלל. שער הציון שם ס"ק ח' מהדושי ר' עקיבא איגר ובכורי יעקב

⁴⁰ שערים המצוינים בהלכה סי' קל"ה סק"ה סי' הסוכה השלם בסוה"ס בפסקים מהגרש"ז אויערבך זצ"ל אות מ'.

⁴¹ שו"ע ונו"כ שם ג'

⁴² עיין בפמ"ג שמצדד שהוא מן התורה. מ"ב שם ז'

⁴³ ושלשה דינים יש כאן. כילה וקינופות ונקליטין כילה דלא קביעא לא מיתסרא אלא בתרתי לריעותא שיש לה גג וגבוה עשרה. וקינופות דקביעא מיתסרא אף שאינה גבוה עשרה כיון שעכ"פ יש לה גג ונקליטין אף דלא קביעא כ"כ בקינופות מ"מ קביעי יותר מכילה לכך מיתסרא ג"כ עכ"פ מדרבנן בהדא לריעותא דהיינו כשגבוהים עשרה אף על פי שאין לה גג וזהו לדעה ראשונה ודעה שניה ס"ל דאפילו מדרבנן לא אסרו כיון שאין לה גג דאוהל משופע לא מקרי אוהל כלל. מ"ב שם ז'

⁴⁴ ואף על גב דמטה ג"כ קבוע מ"מ אינה עשויה לישון תחתיה אלא על גבה לכך לא חשיבה אהל להפסיק כ"א בשגבוה עשרה. ר"ן וריטב"א בסוגיין מובא במ"ב ס"ק ח'

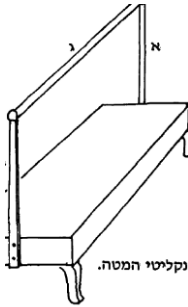
להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

אבל אם יש עמוד אחד בולט באמצע המטה מראשותיה והשני בולט כנגדו במרגלותיה ומניח כלונס מזה לזה ופורס עליו סדין, כיון שהסדין פרוס בשיפוע ואין לו נג רחב טפה ביושר מותר לישן תחתיו. והוא שאין הכלונס גבוה עשרה טפחים מן המטה⁴⁵, אבל אם הוא גבוה עשרה טפחים מן המטה אסור לישן תחת הסדין, כיון שהם מעט קבועים. ויש מתירים כיון שאין בגנו טפה. ויש להחמיר בדעה הראשונה⁴⁶.

מיטת קומתיים אסור לישן במטה התחתונה אם יש עשרה טפחים בינה לעליונה, אבל אם אין עשרה מותר כדן הישן תחת המטה שבאותה שעה ישן במטה העליונה אדם אחר, כי גם המטה וגם האדם אינם מהוים הפסק⁴⁷. וי"א⁴⁸ שאסור אף על פי שאין חלל י' טפחים מהעליונה כיון שהמטה העליונה קבועה בחוזק בד' ראשי המטה התחתונה.

⁴⁵ ומה שבכילה מודדין העשרה טפחים מן הארץ וכאן מודדין אותן מן המטה היינו לפי שהכלונס שהכילה פרוסה על גבה איננו קבוע במטה ואם תנמל המטה לא תנמל הכילה אבל כאן הכלונס קבוע בקונדסין הבולטין מן המטה ואם תנמל המטה ינמל הסדין. שו"ע הרב שם ה

⁴⁶ מדרך שהמחבר כתבה בסתם ובשני בי"א וכ"ב בבה"ל שם ד"ה ויש מכשירים.

⁴⁷ שהרי באמת אין המטה העליונה עשויה אלא לישן על גבה ולא תחתיה אלא עקב חוסר מקום מניחים אהת על השני, ואינו דומה לקינופות שנועדו לאהל על הישן תחתיהם. הערת הגרש"ב ולדנברג שבו"ת קנין תורה ח"ה סי' א' בסוה"ס וכן בשו"ת שבה"ל ח"ז סי' ל"ו, שו"ת שבה"ל ח"ח סי' קמ"ג עיין שם.

⁴⁸ שו"ת קנין תורה ח"ה סי' א'.

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/GBwUrGXgJmSBYBitDGM0T3>